

FIGUUR 1
De Rivierprik (*Lampetra fluviatilis*) in de Roer (foto: T. Belgers).

dat de in de Roer aangetroffen priklarven behoorden tot de Rivierprik (GUBBELS, 2000a). Onlangs kon de betrouwbaarheidswaarde van deze aanname vergroot worden. Op 12 mei 2002 nam de tweede auteur ter hoogte van Vlodrop drie paaiende prikken waar. Met een geschatte lengte van 40 cm, aanzienlijk groter dan de adulte Beekprik met een maximale lengte van circa 18 cm, betrof het zonder enige twijfel Rivierprikken (maximale lichaamslengte 45 à 50 cm). Figuur 1 toont een Rivierprik boven een grindbank van de Roer. Het fascinerende paaigedrag van de prikken is gedurende de gehele dag geobserveerd. De paailocatie lag in de volle zon, enkele meters uit de oever in een beektraject met matige stroming. De dieren zogen zich met de bek aan een steen vast en verplaatsten deze. Aldus werd een kuil gevormd van ongeveer 50 cm doorsnede op een diepte van 50 cm. De beekbodem ter plaatse bestond uit een mengsel van zand en grind (gemiddelde dia-

meter 5 cm). De prikken waren zodanig met hun werkzaamheden bezig dat zij met de voet konden worden aangeraakt en ook bij de opname van foto's, met de lens vrijwel op het water, geen enkel vluchtgedrag vertoonden. In de nabijheid van de paaiplaats werd nog een tweede paaiplek aangetroffen op een qua substraatstructuur en situering in de beek overeenkomstige plaats. Opvallend hierbij was een ten opzichte van de omgevende beekbodem lichtgekleurd "grindpad" van ongeveer 2 m dat in stroomopwaartse richting naar de paaiplek toeliep. Mogelijk is dit lichte spoor op de bodem al wroetend veroorzaakt door de prikken bij het zoeken naar een geschikte paailocatie.

Het blijft uiteraard mogelijk dat in de Roer, net zoals bijvoorbeeld in de Geul, naast de Rivierprik óók de Beekprik voorkomt. Bijvoorbeeld ter hoogte van Vlodrop waar de Rode Beek in de Roer uitmondt. De Rode Beek herbergt immers een grote populatie

Beekprikken waarvan wellicht een deel migreert tussen de beek en Roer (GUBBELS, 2000b). Eenzelfde fenomeen is waar te nemen in het stroomgebied van de Geul waar beekprikpopulaties deels uitwisselen tussen Geul en zijbeken. Daar prikken een zekere indicatiewaarde hebben voor de mate van geschiktheid en natuurlijkheid van het waterbiotoop én omdat de aanwezigheid van met name de anadrome (vis migreert tussen zoet- en zoutwater) Rivierprik iets zegt over de migratiegeschiktheid van de Roer, is de eerste auteur beroepshalve zeer geïnteresseerd in alle prikwaarnemingen in de Roer en zoekt dan ook een ieder die prikken in het Roersysteem aantreft (zowel adulten als larven) de gegevens door te geven.

LITERATUUR

- CROMBAGHS, B.H.J.M., R.W. AKKERMANS, R.E.M.B. GUBBELS & G. HOOGERWERF, 2000. Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- GESINK, H.J., 1987. Visserijkundige waarnemingen in de Roer vanaf 1981 t/m 1987. Ministerie van Landbouw en Visserij, Operationele groep, Utrecht.
- GUBBELS, R., 2000a. Rivierprik. In: B.H.J.M. Crombaghs *et al.*, Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties in Limburg, Maastricht.
- GUBBELS, R., 2000b. Beekprik. In: B.H.J.M. Crombaghs *et al.*, Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties in Limburg, Maastricht.

Rob Gubbels & Thijs Belgers
Waterschap Roer en Overmaas, Sittard

BOEKBESPREKING

HANDBOEK STREEFBEELDEN VOOR NATUUR EN WATER IN LIMBURG

PROVINCIE LIMBURG, 2002. SAMENSTELLING: R. KREKELS, G. PEETERS & T. BROUWER. 240 pagina's. Natuurbalans-Limes Divergens, Nijmegen in opdracht van de Provincie Limburg, Maastricht. ISBN 90-803639-6-0. Het Handboek Streefbeelden voor Natuur en Water in Limburg is verkrijgbaar via de bibliotheek van het Gouvernement (tel. 043 - 389 73 82; e-mail: mahm.steijvers@prvlimburg.nl). Het boek kost € 12,50, exclusief verzendkosten.

Het Handboek Streefbeelden voor Natuur en Water in Limburg is een logisch uitvloeisel van het Handboek Natuurdoeltypen in Nederland. Worden in het laatste de doelen geformuleerd voor het landelijke natuurbeleid, in het provinciale handboek geeft de provincie Limburg haar visie op de na te

streven waarden bij uitvoering van projecten op het gebied van water, natuur, bos en landschap. Het boek heeft geen hoge wetenschappelijke pretenties, maar beoogt zoals in de inleiding staat aangegeven een eenvoudig en wervend naslagwerk te zijn voor eenieder die betrokken is bij de aangegeven beleidsvelden. Bij de beoordeling van het boek dient men steeds dit uitgangspunt voor ogen te houden.

Het boek bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat in hoe men de geformuleer-

de streefbeelden denk te gebruiken bij de uitvoering van het provinciale beleid. Het zal duidelijk zijn dat hierdoor een nauwe relatie aanwezig is met het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL). Op een overzichtelijke en begrijpelijke wijze wordt de samenhang van de diverse beleidsplannen aangegeven om vervolgens aan te geven hoe de streefbeelden vanuit huidige historisch perspectief geplaatst dienen te worden in het Limburgse landschap. Nieuw hierbij is het duidelijke onderscheid dat wordt gemaakt tussen natuur- en wa-

terstreefbeeld. Een splitsing die op grond van verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden zonder meer is te verdedigen. De streefbeeld zijn opgesteld met behulp van historische informatie, maar ook de actuele waarden hebben daarbij als uitgangspunt gediend. Ik kan me evenwel niet aan de indruk onttrekken dat niet optimaal gebruik is gemaakt van alle informatie die op dat gebied in Limburg is vastgelegd. Zo vind ik in de literatuurlijst geen enkele referentie naar publicaties die uitgegeven zijn door het Natuurhistorisch Genootschap. Zeker een verwijzing naar de recent verschenen vissen- en vlinderatlas zou op zijn plaats zijn geweest. Bij de samenstelling van de achtergronddocumenten schijnt overigens wel de door het Genootschap opgebouwde databank geraadpleegd te zijn.

Maar uiteraard ligt daar niet het belang van het boek. De haalbaarheid om de geformuleerde streefbeeld in de praktijk te realiseren is voor de Limburgse natuur van groter belang. Het landelijk geformuleerde ambitieniveau bij natuurstreefbeeld (minimaal 50% van de doelsoorten in natuurterreinen) valt me daarbij tegen. Ik hoop dat provinciaal de lat wat hoger wordt gelegd. De waterstreefbeeld sluiten, net zoals vroeger, sterk aan bij de functietoekenning, maar kennen nog steeds een hoog, maar tegelijk reëel ambitieniveau.

Het tweede deel is omvangrijker dan het eerste en geeft een overzicht van alle natuur- en waterdoeltypen. Alle doeltypen worden kort in woord gekarakteriseerd. Tevens wordt in tabelvorm ingegaan op de abiotiek, de gevoeligheid en de doelsoorten. Ook

worden enkele voorbeelden gegeven uit de huidige Limburgse situatie. Wat opvalt bij deze presentatie is de overzichtelijkheid en het goede fotomateriaal dat onmiddellijk duidelijk maakt hoe het streefbeeld eruit ziet. Daarmee wordt concreet een beeld geschapen dat ook voor de niet-ecoloog visueel herkenbaar is.

Hoewel ik het in mijn hart volstrekt oneens blijf met de natuurbenadering zoals daar op deze wijze invulling aan wordt gegeven, is het boek evenals het landelijke handboek in zijn functionaliteit voor velen onmisbaar. Het Limburgse handboek heeft daarbij een pré omdat het toegankelijker is en door zijn uitvoering aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

Ton Lenders

RECENT VERSCHENEN

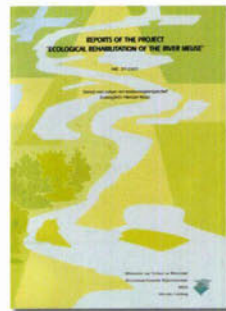
BURO HEMMEN, 2002. Water en Vuur. Beheers- en inrichtingsplan Nationaal Park De Groote Peel. Overlegorgaan Nationaal Park de Groote Peel, Maastricht. 97 pp. Het rapport is aan te vragen bij de secretaris van het Overlegorgaan, de heer J.J.M. Pouw, tel 043-389 77 72 of e-mail: jjmpouw@prvlimburg.nl. Prijs circa € 30,-. Een korte samenvatting van het rapport is gratis te verkrijgen. Meer informatie is te vinden op het internet via www.nationaal-parkdegrootepeel.nl. Het rapport ligt ook ter inzage in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Nationaal park is een "etiket" dat door de overheid

hoogveen. Voor elk item wordt hierbij een richtingsgevend beleidsuitspraak gedaan. Volgens het plan gaat het goed met het Nationaal Park; de echte hoogveenvormende veenmossen zijn weer teruggekeerd. Dit geeft hoop op blijvend herstel als de waterhuishouding in de omgeving volgens plan wordt verbeterd. Voor de natuur is al veel gedaan, toch kan er - zeker buiten het gebied - nog veel gebeuren. Voorbeelden zijn het herstel van weidevogelpopulaties, de waterhuishouding en de ecologische verbindingen naar natuurgebieden rondom de Groote Peel.

W.M. LIEFVELD, A.M.H.J. NEVEN & J. OLT-HOF, 2001. Stand van zaken en toekomstperspectief Ecologisch Herstel Maas. Rapport in het kader van het project "Ecologisch Herstel Maas". Rapportnr. 37-2001. RIZA, Lelystad/Rijkswaterstaat directie Limburg, Maastricht. 66 pp. Te bestellen bij Cabri mailservice, tel. 0320-28533 of e-mail: riza@cabri.nl. Het ligt ook ter inzage in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Dit rapport bevat een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken voor het project "Ecologisch Herstel Maas". Verreweg het grootste deel van het rapport bevat de samenvattingen van onderzoek dat heeft plaatsgevonden op het gebied van hydrologie, morfologie, water(bodem) kwaliteit, ecologie, vegetatie, leefgebieden/ecotopen, gebiedsgerichte studies en referentiebeelden. De aanbevelingen die voortkomen uit de verschillende onderzoeken hebben meestal betrekking op verder onderzoek en weinig op beleid of beheer.

De meeste aandacht is uitgegaan naar de Grensmaas. Samengevat blijken een aantal factoren, zoals de huidige inrichting en de waterkwaliteit, beperkend voor de ecologische ontwikkeling van

de Maas. Van een aantal van deze factoren zal nog onderzocht moeten worden in hoeverre de negatieve effecten beperkt kunnen worden. Om aan te geven op welke vlakken vanuit de praktijk inhoudelijke kennis met betrekking tot

de ecologie van de Maas gewenst is, wordt in het rapport ook de relatie met het beleid en beheer beschreven. Ook wordt aangegeven welke veranderingen te verwachten zijn en welk toekomstbeeld wordt nagestreefd. Tenslotte wordt aangegeven hoe het project de inhoudelijke kennis op dit vlak kan blijven waarborgen.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en de bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. "recent verschenen". Onvolledige opgaven worden niet opgenomen. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

Guido Verschoor

het beheer voor het Nationaal Park De Groote Peel voor de komende vijf jaar. Het geeft allereerst een gebieds- en functiebeschrijving. Daarnaast bevat het een beschrijving van het beleid, de knelpunten en kansen en de doelstellingen voor het gebied. Vervolgens bevat het een uitwerking van de doelstellingen. Voor natuur en landschap gaat deze onder meer in op de streefbeeld, fauna en